

(Särtryck från Second opinion oktober 2013)

Rubrik okänd, men artikeln är replik på debattinlägg av Michael Karnerfors och Lars Wiegert om Greenpeaces olagliga metoder med anledning av ockupationer av Ringhals och Forsmark hösten 2013

Lobbyisterna Lars Wiegert och Michael Karnerfors ägnar i en artikel på Second Opinion Energi (14/10) stor kraft åt att kontextualisera Greenpeace kampanjarbete kring kärnkraften. Debattörerna tillskriver vår organisation både anseende och inflytande, samt understryker Greenpeace anseende hos makthavare och allmänhet. Och det är ju smickrande.

Men debattörernas slutsatser, både vad gäller Greenpeace engagemang i kärnkraftsfrågan och det allmänna tillståndet för kärnkraften i världen, är ur spår.

Greenpeace har i över 40 år påtalat de inneboende och oundvikliga risker som kärnkraften innebär. Risker som både kärnkraftbolagen och ansvariga myndigheter säger är oundvikliga. Styrkan i vårt varumärke – det anseende Wiegert och Karnefors beskriver – grundas på tillförlitligheten i den information vi sprider, relevansen i sakförhållanden vi exponerar, förankringen i vetenskap och rationaliteten av våra ställningstaganden.

Vårt inflytande är en produkt av att ha exponerat och granskat kärnkraften globalt och i Sverige, trots benhårt motstånd från en industri som målat in sig i ett hörn genom att bita sig fast i en enda modell för energi som dras med återkommande problem, incidenter, olycksrisker och ekonomisk risk. Storleken och stödet för vår organisation är en barometer för hur stort förtroende vi har. Vi lutar oss mot vetenskapen och företräder civilsamhället. Enligt SOM-institutets undersökningar finns det en dominerande opinion för utveckling av förnybara energialternativ och majoriteten av befolkningen är negativt inställd till kärnkraft.

Trots att Wiegert och Karnefors vill göra gällande att Greenpeace globala storlek och inkomster är något hemligt, är detta tvärt om något vi är stolta över. All sådan information redovisas öppet. Debattörernas försök att spela på stereotypen att lobbyister skulle vara förenat med dunkla motiv är oseriöst. Precis som Wiegert och Karnefors – som ju själva är lobbyister – försöker vi bilda opinion kring de här och andra viktiga frågor. Som opinionsbildande kampanjorganisation försöker vi influera beslutfattare i viktiga frågor genom lobbying. Det är en etablerad arbetsmetod, och våra omfattande insatser här visar att vi redan använt alla till buds stående medel för att väcka debatt, lyfta fram missförhållanden och upplysa allmänhet och beslutsfattare om problemen innan vi gick från ord till handling och tog oss in på kärnkraftverket.

Att vi som organisation valt att fokusera på kärnkraftsfrågan finns det många anledningar till. Kopplingen till kärnvapen, den olösta slutförvarsfrågan, de överhängande klimatproblemen och i det här fallet också den akuta risk som föreligger. Det handlar om gamla, misskötta anläggningar där vi i snitt har en incident om dagen. Så sent som 2006 var vi snuddande nära en härdsälta i Sverige. Vid det tillfället inträffade ett akut tillstånd på Forsmark på grund av en brand i ett ställverk, just precis ett sådant som aktivisten Rasmus Törnqvist tillbringade nästan två dygn i och som kärnkraftsindustrin brukar beskriva som en obetydlig byggnad på området. I juni 2012 hittade man sprängmedel på en truck på väg in i skyddszonen på Ringhals.

Varken Strålsäkerhetsmyndigheten eller kärnkraftsindustrin ser det som en särskilt god idé att obehöriga kan befinna sig inne på kärnkraftsverk, vilket är orsaken till att de är

klassade som skyddsobjekt. Men utsattheten och tillgängligheten har inte åtgärdats, trots mängder med rapporter, påtalanden och debattinlägg. Just därför agerade vi för att belysa den bristfälliga säkerheten på svenska kärnkraftsverk.

De senaste åren har kärnkraftens andel minskat globalt sett. Med undantag för ett fåtal länder som Sydkorea, Ryssland och Kina, är trenden tydlig: kärnkraftsutbyggnaden i världen har stannat av. Att tro på en kärnkraftrenässans är att tro på ett luftslott. Det internationella energiorganet IEA International Energy Agency ser en tydlig förändring i efterdyningarna av kärnkraftsolyckan i Fukushima i Japan.

Enligt de senaste siffrorna från Nuclear industry status report har kärnkraftens andel av världens elproduktion minskat till 10,4 procent. Och enligt BP står kärnkraftens andel av primärenergien nu bara för 4,5 procent. Det är den lägsta sedan 1984 och visar tydligt att detta inte är det energislag som kommer ersätta den fossilbaserade samhälleliga energiförsörjningen. För att behålla nuvarande andel kärnkraft i systemet skulle det krävas massiva nybyggnationsprogram, givet det ökade antalet äldre reaktorer som kommer att behöva stängas.

Trenden i Europa är avveckling och de existerande projekten är kantade av förseningar och stigande kostnader. I Sverige har riksdagen beslutat att inga subventioner får ges till ny kärnkraft och EU-kommissionen gjorde nyligen ett liknande ställningstagande för EU. Det innebär helt enkelt att det är för dyrt att bygga nya reaktorer.

Kärnkraftsindustrin är en utsiktslös bransch på kräftgång som kämpar med näbbar och klor för att inte gå under. Det farliga i denna utveckling är att gamla och riskabla reaktorer, som enligt oberoende experter borde stängas, fortsätter att hållas i drift. Svensk kärnkraft utgör ett akut hot mot människor, miljön och långsiktig trygghet kring energin. De svenska reaktorerna borde alla tas ur drift.

Isadora Wronski
Greenpeace